

Kabilwayan

Opisyal nga Pahayagan sang Kabataang Makabayan-Iloilo

Ispesyal nga Isyu, Disyembre 2003

Editorial

Kabataang Ilonggo: Mag-intra sa Bag-ong Hangaway sang Banwa! Isulong ang Demokratikong Rebolusyon sang Banwa!

Ini ang panawagan sang Kabataang Makabayan-Iloilo sa okasyon sang iya ika 39 nga anibersaryo sang Nobyembre 30 sang tuig nga ini. Ginaselebrar sang KM ang anibersaryo sini sa tunga sa nagalala nga krisis pang-ekonomiya kag pang pulitika sang pungsod. Wala unat ang pagdikta sang Imperyalismong Estados Unidos sa papet nga gobyerno sa idalum ni Presidente Gloria Macapagal-Arroyo. Sa rehiyon sang Asya, ini ang numero nga tag-sakdag sang giyera agresyon sang Estados Unidos, kag bangud sini, naging mayor nga alyado ini sang NATO. Wala sang huya ini nga nag gasto sang milyones ka piso sa pag-abot ni US President George Bush. Indi man likaw sa pumuluyo ang mga iskandaloso nga mga anomalya sang sini nga gobyerno: ang \$2 mil-

lion bribery sang IMPSA paagi kay Justice Secretary Hernani Perez, ang Jose Pidal bank accounts ni Mike Arroyo kag ang isyu sa iya kag sang PAGCOR, ang anomalya sa Diosdado Macapagal Highway, kag iban pa. Ang tanan nga ini nga pagkatuta kag mga eskandaloso nga mga anomalya gina komiter sang gobyerno nga ini sa tunga sang lapnagon nga kaimulon nga gina ekspersyansahan sang pumuluyo.

Ang mga pamatan-on sa partikular biktima man sang sa amo sini nga gobyerno. Samtang nag-gasto ini sang P50 milyones ka piso sang pag-abot ni US President George Bush, sige naman ang pag-pagamay sini sang budget sa edukasyon. Resulta sini, nagadaku ang numero sang mga pamatan-on nga naga-unat sa pag-eskwela, kapin pa gid ang mga naghalalin sa mga sahi sang mga mamumugon kag mangunguma. Isa ini ka pag-bayolar sang kinamatarung sang mga pamatan-on sa edukasyon. Sa mga pamatan-on naman nga makatapos sang ila pag-eskwela, kadam-an sa ila nagabaton sang tuman ka nubo nga sweldo kag indi pa regular sa ginatrabahuan. Sa amo sini, nagapati ang KM nga wala sang maayo kag seguridad ang palaabuton sang mga pamatan-on kag estudyante sa isa ka mala-kolonyal kagmala-pyudal nga katilingban nga ginaharian sang Imperyalismo, Pyudalismo, kag Buruktrata Kapitalismo.

Ang mga nasambit nga kahimtangan sang mga pumuluyo amo ang naga-tulod sa mga pamatan-on nga mag-uyat sang armas para bag-uhon ang amo sini nga katilingban. Waay na sang iban nga dalan nga dapat usuyon ang mga pamatan-on kundi ang dalan sang armado nga paghimakas. Sa ika-39 nga anibersaryo sang KM, liwat nga gina-panindugan sang KM ang panawagan para sa pagsulong sang malawigan nga inaway banwa bilang solo nga solusyon sa pagbag-o sang isa ka katilingban nga puno sang pagpang-himulos kag inhustisya. Sa amo sini kag maangkun sang mga pamatan-on ang mga kinamatarung nga dapat nila gina-angkun sa subong: kinamatarung sa edukasyon, kinamatarung sa trabaho kag insakto nga sweldo, kinamatarung sa duta, kinamatarung sa pagpabutyag, kag labaw sa tanan, kinamatarung sa isa ka matuod nga demokratiko, hilway, kag may hustisya nga katilingban.

KM-Iloilo, nag-hiwat sang Operasyon Dikit

Sa okasyon sang ika-39 nga anibersaryo sang KM, naghiwat sang Operasyon Dikit (OD) ang mga katapu sang KM-Iloilo. Pulo ka katapu sang organisasyon ang nagpanapik sang posters sa mga mayor nga dalanon sang syudad. Suno kay Antonio Evangelista, tagapamaba sang KM-Iloilo, “ang OD may tinutuyo nga hangkaton ang mga Ilonggo nga pamatan-on nga mag-partisipar sa Demokratikong Rebolusyon sang Banwa kag mag-intra sa Bag-ong Hangaway sang Banwa para rumpagon ang isa ka garuk nga katilingban. Nagapati ang organisasyon nga wala sang maayo nga pala-abuton ang mga pamatan-on sa amo sini nga katilingban. “ Suno pa gid kay Evangelista, naging madinalag-on ang paghiwat sang OD bangud madamu nga mga Ilonggo kapin pa gid ang mga pamatan-on kag estudyante ang nakabasa sang nakasulat sa posters.

Ang nakabutang sa posters amo ang masunod:
*Kabataan: Paglingkuran ang Sambayanan!
Sumapi sa Bagong Hukbong Bayan!
Isulong ang Demokratikong Rebolusyon ng Bayan!*

Kahilwayan

Opisyal nga Pahayagan sang KM-Iloilo

Ang Kahilwayan amo ang opisyal nga pahayagan sang KM-Iloilo. Bangud sang kakulangan sang resorsa, naging kinaandan ang pagpaguha sang Kahilwayan sa panahon sang anibersaryo sang KM. Ginasisigahum nga sa palaabuton nga mga binulan, mangin regular na ang publikasyon sini.

Salamat sa mga masunod:
Alona, MayaMor, Lolit, Hilda, kag Etnik para sa mga materyales; Baban, para sa internet card; Yobb, para sa ribbon sang printer; kag sa mga katapu sang KM-Iloilo, padayon kita tanan!

Balita

Military: Nag-gamit sang ngalan sang KM sa ila maitom nga propaganda batuk sa Kahublagaan

“Wala sang huya nga gingamit sang military ang ngalan sang KM sa ila itom nga propaganda batuk sa Kahublagaan.” Ini ang mabaskog nga pag-kondenar sang KM sa gin-obra sang military nga pagpanapik sang mga posters sa syudad kag kabanwahanan sang Iloilo. Nakabutang sa mga posters ang pagpakamala-ot sa kay Prof. Jose Maria Sison, sa New People’s Army kag sa Partido Komunista sang Pilipinas, kag ang mga nasambit nga mga posters ginpaguha kuno sang Kabataang Makabayan-Iloilo

Suno kay Antonio Evangelista, tagapamaba sang KM-Iloilo, “ang ini nga gin-obra sang military isa ka pagpatalang sa mga Ilonggo. Una, indi pwede nga magpaguha sang anu man nga pagpakamalauot ang KM batuk sa kay Prof. Sison, sa NPA, kag sa CPP bangud ini aktibo nga kabahin sang kahublagaan sang pumuluyo. Ang kahublagaan sang pumuluyo ginapamunuan sang CPP kag ginasulong sini ang demokratikong rebolusyon sang banwa paagi sa NPA. Sa bahin naman ni Prof. Sison, desperado gid lamang ang military nga gub-on ang ngalan sang isa ka matuod nga rebolusyunaryo. Sa nahibaluan, indi ini ang una nga panahon nga gin-obra ini sang military batuk kay Prof. Sison.

Ikaduha, nagapati ang KM nga ang matuod kag numero uno nga nagapatalang kag nagapanunto sa pumuluyo amo ang Rehimeng US-GMA, kag upod dire ang military, paagi sa mga pagpa-kuno-kuno sang mga ini nga paghatag serbisyo sa pumuluyo. Halimbawa sini amo ang mga civil-military operations sang ahensiya sang militar pareho sang literacy-numeracy program, paghatag sang libre nga konsulta kag bulong, pagpamaltak, kag iban pa. Samtang gina-obra sang militar ang mga nasambit, sige naman ang lapnagon nga militarisasyon sa kaumhan, pagpamilit sa mga pamatan-on nga kalalakinhan nga mag-intra sa CAFGU, papamahog, pag-guba sang pangabuhian sang mga mangunguma, pagpanghimulos sa kababaihan, kag iban pa.

Gab-i na

Gab-i na

Sang pag-abot namon kanday 'Nay Juliana
Ang ila balay kasarangan lang bilang nahanunga'ng
mangunguma

Sang amon pagsampot amon nabatian
Tingug sang iya bana, si 'Tay Juan
Bisan nakainom matam-is nga tuba
Tayuyon gihapon ang ila mahirup nga pagsugilanunay
Kag amon nahangpan, kay 'Tay Juan ginsaysay
Nakayuhom ako...

Gin-abi-abi kami

Sang duha ka mal-am

“Lahos kamo, mga Nene, Toto...”

Nagalamano nga sambit ni 'Tay Juan
Dungan ang pagsili sa ayam

“Bahin sa kasaysayan kag rebolusyon
ang amon ginaestoryahan...”

Ginpanyapunan kami sang mag-asawa
Sinabawan nga aloy, kan-on nga mainit pa
Samtang padayon ang pag-uluestorya...
“Pasensiya gid kamo mga anak...
pigado gid si Tatay kag Nanay niyo.”
Ginpadayon namon ang amon pagpaathag sa ila
Sang amon katuyuan kag presensya.

Ginpabalunan kami sang mag-asawa
Naputos sa plastik nga kan-on kag uga
Gintunghol ni Nanay ang habal nga atis
Wala na ginabaligya kay barato kaayo
Kinse pisos ang kilo
“Thatag ko na lang sa inyo!”

Liwat kami nga nagpasalamat
Nag-amba antes magpaalam sa paglakat
Sa kadulom sang gab-i kami nagbatas
Pakadto sa isa ka lugar, kay didto sa bu'as
May aktibidad kami sa masa padayunon
Makahiwat pulong pagtuon
Sa hilikuton propaganda, pangkultura kag
edukasyon.

MayaMor
(22 Agosto '03)

Kultura

BOTIKA SA TALON

Subong nga aga,
Nagmandu ang CO* namon
Ang isa ka tim sang yunit ang ila ulubrahon
Maghimo sang herbal nga bulong
Ang mga sangkap amon pangitaon
Mga dahun-dahon sa lati kag talon:

Pandan tsina, tanglad, alibhon,
Lino, langkawayan, burong-burong,
Labigan, talisay, patani,
Kalakugo, tigaw, lagundi,
Hantak, herba buena, lahing nga lubi —

Ang sangkap lubakon, sa gata pugaon,
Saraon kag lagaon
Asta nga maglana —
Maayo nga bulong namon ihatag sa masa
Nga wala kwarta ibakal bulong sa botika
Kami sa masa nagabuligay
Sa daku kag gamay nga mga bagay
Padayon ini asta kita mahilway....

MayaMor
(26 Agosto '03)

*CO – commanding officer, pinuno militar sang yunit
sang BHB

Kaupod,

Kumusta? Nahidlaw man ako sa imo ba! Kumusta ang pagtungod mo sang hilikuton mo dira? Nahidlaw gid ko sa mga katawhan sa barrio nga gina-organisa mo. Ikumusta mo gid ako sa mga Nanay ta dira, kag sa mga pamatan-on man. Ikaw, san-o mo plano mag-fulltime dire (ft). Maayo man dire ang nahamtangan ko, kag padayon sa gihapon sa paghimakas. Bal-an ko bisan indi kita mag-ululupod subong, sa palaabuton ma-ululupod gid kita – dire sa kaumhan!

Madumduman ko pa sang ako nag-integrar sa barrio nga gina-organisa mo. Sa una nga bahin, gakasubo ako kay dapat tani sa CS (country side) ako sadto ma-integrar ugaling wala madayon. Ang natabu, sa baryo nga gina-organisa mo ang akon bagsak. Pero sa tuod lang, daku gid ang nabulig sang akon integrasyon dira sa inyo. Nakabulig ini sa akon pag-desider nga mag-ft sa NPA. Sa subong, maga-isa na ako ka-tuig dire, kag ara man sa gihapon ang kapursigiduhan nga maghatag sang bug-os panahon nga mag-serbisyo sa pumuluyo.

Sa una nga mga binulan ko dire, grabe ang adjustments nga gin-atubang ko – sa pisikal kag emosyunal nga aspeto sang kabuhi ko. Apang daku gid ang nabulig sang mga kaupod kag sang mga masa dire para mapangibabawan ko ang mga kabudlayan. Gina-alalayan gid nila ako para malamlasan ang mga kabudlayan.

Kaupod,

Nahidlaw na ko sa imo! Kung wala ako nagsala, ulihi kita nagkit-anay sang Disyembre pa sang nagligad nga tuig. Sobra na gali ako isa ka tuig dire, daw sang san-o lang. Nagatihog ang orasan, tagsa ka minuto, tagsa ka segundo importante para sa rebolusyon...kung hindi subong, san-o pa? Kinahanglan naton dugangan ang kabakod sa pag-atubang sa mga kabudlayan kag sakripisyo. Kinahanglan naton ang dugang nga kakahas para sa paghimakas. Sa amo sini, kinahanglan naton ang dugang nga dedikasyon sa pagtungod sang mga hilikuton...nagahulat ang masa sa aton.

Bisan lip-ot lang ang aton pag-ululupod dira sa syudad, indi ko gid kamo tanan malipatan. Pano ko kamo malimtan? Dire ako nagsugod muklat sa nagakatabu sa palibot. Daku gid ang akon pasalamat sa inyo tanan nga nagbulig sa akon, sa paghatag inspirasyon. Ang pag-ululupod naton dira sa syudad daku nga bahin sang kabuhi ko bilang rebolusyunaryo. Sa isa kabahin, ginaekspektar ko ang aton liwat nga pagkilit-anay— dire sa kaumhan!

Grabe ang lamig dire subong. Kag malinong naman ang palibot. Tulog na ang mga kaupod dire. Bwas, aga pa kami mabugtaw, kag puspusan liwat nga magtungod sang hilikuton. Amo gid ni ang kabuhi sang isa ka NPA.....puspusan sa paghimakas, simple nga pagpangabuhi.....amo gid ni ang rebolusyon.

Asta na lang dire, kit-anay kita sa palaabuton nga may hustisya kag katawhayan!

“Sa imo pagtulog, kabay pa nga habulan ikaw sang pagpalangga sang masa kag ang libro sang katilingban ubrahon mo nga ulunan para malab-ot ang handum sang inaway banwa.....

Kaupod Al

*Ang ini nga sulat ginpadala sang kaupod sa CS para sa isa ka full-timer dire sa syudad nga naghalin sa sektor sang pamatan-on.

Pagpanghangkat

(mga sulat sang isa ka katapu sang KM-Iloilo nga nagahulag pultaym sa hanay sang NPA)

“Sa imo pagtulog, kabay pa nga habulan ikaw sang pagpalangga sang masa kag ang libro sang katilingban ubrahon mo nga ulunan para malab-ot ang handum sang inaway banwa.....

Sa akon nga bahin dire, kinahanglan ko pa gid pabaskugon ang akon kaugalingon, ang akon panindugan. Sa tunga sang mga kabudlayan, sige man ang pagtungod ko sang akon hilikuton. Bisan ano nga mga kabudlayan, ginatinguhaan ko gid pangibabawan.

Ikumusta mo na lang ako dira sa mga gwapahan kag gwapuhon ko nga mga kaupanan sadto dira sa syudad. Akon gid hulaton ang adlaw nga mag-ululupod kita dire tanan sa kaumhan. Halong kamo dira permi. Malawig pa ining paghimakas.

Asta na lang dire kag padayon kita tanan!

Ka Al

*Ang ini nga sulat ginpadala sang kaupod sa CS para sa iya nga kakulektibo sang una sa sektor sang pamatan-on.

Yuhum

Kagab-I samtang nagapanglakaton ako pauli sa balay, nagabalik balik sa pamensaron ko ang ginstoryahan namon ni Biboy sang adlaw. Ginpamangkot niya ako kung san-o ako mapultaym sa kaumhan kag maging katapu sang New People's Army. Yuhum lang ang sabat ko sa iya kay sa matuod lang wala ako kabalo kung paano sabton ang iya pamangkot. Nahibal-an ko ang importansiya sang armado nga paghimakas kag ang papel sang mga pamatan-on para dire, apang indi ako handa sang mga sakripisyo kabaylo sini. Sa matuod lang samtang gainstoryahanay kami ni Biboy, madamu nga mga bagay ang nagasulod sa akon nga pamensaron. Sa tunga sang kaimulon nga gina-eksperyensyahan sang pamilya niya, nag-pultaym ini NPA, nagaantus sang tuman ka lamig kung kaagahun kag tuman naman ka kainit kung adlawon, ang pagpaiway sang responsibilidad sa pamilya para sa rebolusyon, ...ay ambot. OO, aktibista man ako dire sa kasyudaran, apang wala ko pa nalab-ot ang ka-pursigiduhan kag determinasyon ni Biboy nga mag-entra sa NPA. Naging palaisipan sa akon ang klase sang kabuhi niya. Haaay. Nadumduman ko naman si Pam, isa ka suod nga abyan kag pareho kay Biboy, meimbros man sang NPA.

Madugay na kami wala nagkit-anay ni Pam. Magkakulektibo kami sini sadto sang siya ara pa sa sektor sang pamatan-on nagahulag kag naga-eskwela sa isa ka daku nga Unibersidad diri. Mataas ang ambisyon sang una ni Pam. May handum ini nga maging abugado. Sa akon madumduman, wala gid nagapat-ud si Pam nga maging NPA bisan aktibo ini sa paghimakas sa kasyudaran. Nag-desider na lamang ini siya magpultaym sang nag-integrar ini sa NPA pagkatapos mag-gradweyt sa kurso nga AB Political Science. Isa ni sa naging likuan sa kabuhi Pam. Bisan nag-gradweyt ini sa iya kurso, sang iya nakita kag naagyan ang kapigaduhan sang pumuluyo, ang anay tani integrasyon sa NPA, naging okupasyon na sang iya kabuhi.

Naghalin sa mataas nga sahi ang pamilya ni Pam. Sa matuod lang, bisan indi na ini mag-trabaho, masarangan ini siya buhion sang iya nga pamilya. Sa pihak nga bahin, ginpaiway ni Pam ang masulhay nga pangabuhi, kag mag-sakripisyo para sa rebolusyon, para sa masa.

Ang nadangatan sang kabuhi ni Pam kag ni Biboy isa ka inspirasyon sa mga pamatan-on pareho sa aton nga mga katapu sang KM nga nagahulag dire sa syudad. Sadtu, si Pam kag si Biboy katapu man sang KM. Madumduman ko pa ang mga inadlaw nga ga-ululupod kami dire sang una sa syudad: ang mga miting nga nagaululupod kami, mga binaisay, pagpalitik para mabuligan solbar ang mga problema, kag iban pa.

Indi matawaran ang kakinahanglanon sang mga pamatan-on sa hanay sang NPA. Apang sa masami, pamilya kag palaabuton ang nagapanghawid sa aton nga magpultaym sa NPA. Pareho kandy Pam kag Biboy, dapat ginalugar sang tagsa sa aton, bilang mga rebolusyunaryo, ang mga halambalanon pareho sang pamilya kag pag-ambisyon sang isa ka estable nga pagpangabuhi

Sa bahin ni Biboy, naghalin ini sa pigado nga pamilya. Wala nagakahulugan nga ang iya pag-entra sa NPA ginpabay-an na niya ang iya responsibilidad sa pamilya niya. Sa pihak nga bahin gani, ang pag-entra niya sa NPA ultimo nga talaksan sang iya pag-ulikid sa iya nga pamilya — bangud ang pamilya niya kabahin sang pigado nga mga pumuluyo nga ginahimuslan, kag paagi lamang sa armado nga paghimakas kag mahilway ang pumuluyo.

Si Pam naman, bisan nakatapos ini sang kolehiyo, nagpili sang kabuhi nga sa matuod lang indi na kinahanglanon nga mag-gradweyt sa kolehiyo para usuyon. Klaru pa sa akon pamensaron ang iya ginhambal sang kami ulihi nagkit-anay. “Matuod nga may ara ako nakuha nga kinaalam sang ako naga-eskwela sa kolehiyo. Sa isa ka bahin, nakabulig ang mga ini sa klase sang kabuhi ko sa subong. Apang indi na gali kinahanglan nga magtapos sang kolehiyo para manging mangin-alamon. Naging matuod nga mangi-alamon ako sang ako naging NPA kag nag-upod sa pagpangabuhi sang masa. Sa bahin sang akon pamilya kag sa akon pala-abuton, naging klaru na sa akon nga kung ano man nga masulhay nga pagpangabuhi may ara kami, wala ini sang kapat-udan samtang nagapabilin ang amo sini nga klase sang katilingban. Labaw sa tanan, sala nga samtang kami makakaon tatlo ka beses sa isa ka adlaw, samtang naga-agum sang kapritso sa pagpangabuhi, ang kadam-an sang pumuluyo ginagutom kag haluson mabuhi sang disente.”

Si Pam kag si Biboy. Pila lamang sa linibo ka mga pamatan-on nga naghatag sang ila kinaalam, kusog, kag panahon sa pagrebolusyon, sa matuod-tuod nga pagserbisyo sa pumuluyong anakbalhas. Buluhanon ang ila pasakripisyo para sa pag-alagad sa pumuluyo.

Sa sunod nga magkit-anay kami ni Biboy kag kung pamangkuton niya ako kung san-o ako mag-ft sa hanay sang NPA, indi lang yuhum ang isabat ko sa iya.